

ĪSUMĀ PAR MĀKSLAS PASAŽIERIEM*

MĀKSLINIEKU BRĪVPRĀTĪGĀ DARBA SHĒMA

*GALVENIE ELEMENTI
VEIKSMĪGAI PROJEKTA ĪSTENOŠANAI*

* Šis projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisija nav atbildīga par tajā ietverto informāciju.

● Eiropas Komisija – Kultūras programma/ Mākslinieku mobilitāte 2009-11773

Projekta
partneri:

♦ ANDRAGOŠKI ZAVOD MARIBOR (Slovēnija)

AZ andragoški zavod
Ustanovala od leta 1925

♦ MUNICIPALITY OF LOS PALACIOS Y VILLAFRANCA (Spānija)

Asociación de
Profesores Villafra

♦ MUNICIPALITY OF REZEKNE (Latvija)

Coordination:

European Cultural Organisation-Social Education

ECOSE

Ievads

Eiropas Komisijas programma „Kultūra”

Programma „Kultūra” tika izveidota, lai celtu kopīgas kultūras nozīmi visā Eiropā. Programma ir balstīta uz kultūras mantojuma saglabāšanu; tā uzlabo sadarbību starp kultūras darbiniekiem no dažādām Eiropas valstīm. Programmas galvenais mērķis ir veicināt Eiropas pilsoniskās apziņas veidošanos.

Mākslinieku mobilitātei izmēģinājuma projekts

Mākslinieku un kultūras darbinieku starptautiskajai mobilitātei ir liela nozīme kopīgas "Eiropas kultūras telpas" izveidē un kultūras daudzveidības un starpkultūru dialoga veicināšanā. Māksliniekiem un kultūras darbiniekiem jānododas ārpus savu valstu robežām, lai paplašinātu savu darbības jomu, sastaptu jaunu auditoriju, rastu jaunus iedvesmas avotus, kuri palīdzētu pilnveidot radošo darbību. Mobilitāte veicina pieredzes apmaiņu un mācīšanos vienam no otra, kā veidot karjeru.

Mākslinieku un kultūras darbinieku mobilitāte ir bijusi programmas „Kultūra” prioritāte no 2000.gada. Laikposmā no 2007.gada līdz 2013.gadam programma „Kultūra” definējusi mobilitāti kā vienu no trim mērķiem, kurš atbilst kopīgo Eiropas iedzīvotāju kultūras telpu un veicina aktīvu Eiropas pilsoņu līdzdalību tajā.

2007.gada novembrī Eiropas valstu kultūras ministri sanāca uz apspriedi, kurā vienojās par kultūras, kā vienas no Eiropas prioritātēm, noteikšanu. Tas ļāva novērst visus šķēršļus mākslinieku un kultūras darbinieku mobilitātei, tādejādi nosakot to kā vienu no pieciem prioritārajiem darbības virzieniem 2008.-2010. gada kultūras plānā.

Lai veicinātu kultūras dialogu ar citām nozarēm, Eiropas Komisija ieteica izmantot šim nolūkam mobilitāti. Tas ļāva Eiropas Komisijai noteikt galvenos darbības virzienus un veicināt projektus, kas atvieglo kultūras iestāžu un pakalpojumu pieejamību, sekmē starpkultūru dialogu un radošās industrijas attīstību.

Eiropas Komisija uzsāka programmas "Kultūra" finansētu pētījumu, kura mērķis ir sniegt Eiropā pastāvošo mobilitātes shēmu pārskatu un tipoloģiju, konstatēt trūkumus un ierosināt rekomendācijas iespējamiem pasākumiem ES līmenī. Ziņojums, ar nosaukumu "Vērtīgs izaicinājums", tika izstrādāts Eiropas Kultūras pētnieku asociācijā un publicēts 2008. gada novembrī.

2007. gada beigās Eiropas Parlaments balsoja par papildus līdzekļu piešķiršanu 1,5 miljoni eiro apmērā 2008. gada budžetam. Tie bija paredzēti mākslinieku mobilitātes vides atbalstam.

2008. gadā tika uzsākti divi pētījumi:

- 1) "Pētījums par iespēju izveidot Eiropas mēroga informācijas sniegšanas sistēmu" par dažādiem juridiskiem, regulējošiem, procesuāliem un finansiāliem mobilitātes aspektiem kultūras nozarē;
- 2) "Esošo struktūru tīkls mobilitātes atbalstam" dažādās kultūras nozarēs.

2008. gada beigās Eiropas Parlaments nobalsoja par jaunu budžeta pozīciju 2009. gadam (1,5 miljoni eiro apmērā), lai turpinātu mākslinieku mobilitātes izmēģinājuma projektu, kas tika īstenots 2008. gadā.

Mākslas Pasažieri (Art Farers)

2009.gada martā Eiropas Komisija publicēja projektu pieteikumu konkursu mākslinieku mobilitātes atbalstam. Projekts "Mākslas Pasažieri" tika virzīts ar mērķi veicināt mākslinieku mobilitāti.

Jāuzsver, ka "Mākslas Pasažieru" projekts, apvienojot māksliniekus no četrām dažādām Eiropas valstīm un rosinot tos aktīvi piedalīties projektā pēc brīvprātības principa, veicina brīvprātīgā darba ideju 2010.-2011. gadā kas sakrīt ar Eiropas Brīvprātīgā darba gadu (2011).

ĪSUMĀ PAR “MĀKSLAS PASAŽIERI” PROJEKTU

PROJEKTA KALENDĀRS

Projekta sākuma datums : 01/11/2009	Projekta beigu datums: 31/10/2011	Projekta ilgums: 24 mēneši

VALSTIS. KURAS PIEDALĀS PROJEKTĀ

Grieķija [GR] - Latvija [LV] - Slovēnija [SI] - Spānija [ES]

IEAISTĪTĀS VALSTIS (TIEŠI VAI NETIEŠI IESAISTĪTAS PROJEKTĀ/GŪST LABUMU NO PROJEKTA):

Bulgārija [BG], Kipra [CY], Čehija [CZ], Igaunija [EE], Ungārija [HU], Lietuva [LT], Malta [MT], Polija [PL], Rumānija [RO], Slovākija [SK]

PROJEKTA SVARĪGĀKĀS NOZARE(S)/SEKTORI

Projekts piedāvā starpdisciplināru pieeju, kas ietver šādas jomas:

- Vizuālā māksla
- Skatuves māksla
- Literatūra, grāmatas & lasīšana
- Dizains, lietišķā māksla

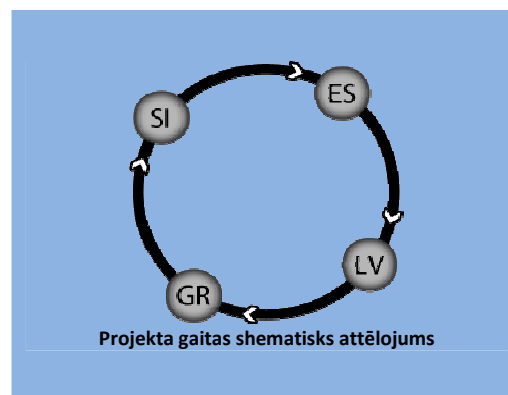
MĒRĶI

- Motivēt māksliniekus piedalīties mobilitātes aktivitātēs.
- Motivēt vietējos varas orgānus attīstīt savas mākslinieciskās programmas/projektus/darbības plānus.
- Izstrādāt metodi (protokolu), kas veicinās brīvprātīgo mākslinieku starptautisko apmaiņu.
- Nodrošināt skolu (arī skolotāju/skolēnu), izglītības un sociālās labklājības iestāžu/institūciju saskarsmi ar māksliniekiem un dažādām mākslas izpausmes formām (teātri, deju, mūziku/dziesmām, tēlotāja mākslu/dizainu/rokdarbiem).
- Veicināt māksliniecisko/kultūras attīstību Eiropas iedzīvotāju vidū.

PROJEKTA ĪSTENOŠANA

GADS 1: Projekta uzsākšana, īstenošana un brīvprātīgo mākslinieku apmaiņas modeļa novērtēšana partnervalstu starpā. Katrs partneris uzņemas izveidot un sagatavot 5 prasmīgu, populāru mākslinieku grupu no dažādām mākslas jomām (teātris, deja, mūzika/dziesmas un skatuves/digitalā māksla), kas piedalīsies kā brīvprātīgie izmēģinājuma mobilitātes aktivitātēs citā valstī, un organizēs mākslinieku grupas uzņemšanu no citas partnervalsts. Visas mobilitātes aktivitātes ilgs aptuveni nedēļu un notiks visās partnervalstīs šādā secībā:

- SI sūtīs 5 brīvprātīgos māksliniekus uz ES un uzņems 5 brīvprātīgos māksliniekus no GR
- GR sūtīs 5 brīvprātīgos māksliniekus uz SI un uzņems 5 brīvprātīgos māksliniekus no LV
- LV sūtīs 5 brīvprātīgos māksliniekus uz GR un uzņems 5 brīvprātīgos māksliniekus no ES
- ES sūtīs 5 brīvprātīgos māksliniekus uz LV un uzņems 5 brīvprātīgos māksliniekus no SI

Brīvprātīgo mākslinieku galvenais uzdevums mobilitātes aktivitāšu laikā ir dalīšanās savā mākslinieciskajā pieredzē ar partnervalstu vietējās kopienas cilvēkiem un svarīgākajās iestādēs strādājošajiem (piemēram, skolām un skolotājiem/skolēniem/studentiem, cietumiem un ieslodzītajiem, pansionātiem un sociālajiem darbiniekiem/pensionāriem, rehabilitācijas centriem un sociālajiem darbiniekiem/narkomāniem u.c.), cenšoties izprast un attīstīt attiecīgās sabiedrības māksliniecisko līmeni. Pateicībā par sniegto ieguldījumu, partnervalstis un vietējās varas iestādes godinās brīvprātīgos māksliniekus publiskā “goda pasākumā”. Īstenoto izmēģinājuma mobilitātes aktivitāšu novērtēšana notiks pirmā gada beigās.

GADS 2: Novērtēšanas un izplatīšanas aktivitātes. Pieredzes/gūtās prakses popularizēšana un turpmāka projekta rezultātu, kā arī Komisijas iniciatīvas, cildināšana. Vietējā Eiropas līmenī tiks realizēti daudzpusīgi pasākumi, piemēram, izpratni veicinoši semināri jaunajiem māksliniekiem un vietējām autoritātēm partnervalstīs, kontaktu veidošanas un saskaņošanas tikšanās, iesaistot aptuveni 20 vadošās personas kultūras jomā/pašvaldību pārstāvjus no aptuveni 10 Eiropas Savienības dalībvalstīm, darbības, kas piesaistīs žurnālistus un medijus, projekta mājaslapas izveidošana internetā, informatīvās tikšanās ar cilvēkiem/organizācijām, kas rīko pasākumus, informācijas/reklāmrakstu izplatīšana Eiropā un aiz tās robežām, novērtējuma aptaujas un ziņojuma izstrāde, reklāmas bukletu izveidošana un izplatīšana.

Projekta “Mākslas pasažieri” vārdnīca

A. Vārdnīca

Projekta “Mākslas pasažieri” ietvaros, tika izmantotas šādas definīcijas:

Brīvprātīgais darbs: Šis termins attiecas uz visa veida, formālām vai neformālām, brīvprātīgām aktivitātēm. Tas ir uzsākts pēc personas brīvas gribas, izvēles un motivācijas un nav saistīts ar finansiāla labuma gūšanu. Tas dod labumu pašam indivīdam, kopienai un sabiedrībai kopumā. Tas arī sniedz iespēju privātpersonām un apvienībām risināt cilvēktiesību, sociālās un vides problēmas un vajadzības.

Brīvprātīgais: Brīvprātīgais ir persona, kas veic vai piedāvā veikt pakalpojumu bez atalgojuma pēc savas brīvas gribas, parasti, lai atbalstītu bezpeļņas organizācijas, uz iniciatīvu balstītus uzdevumus vai kopienas.

Mākslinieks: Mākslinieks ir persona, kas nodarbojas ar aktivitātēm, kuras tiek uzskatītas par mākslu. Visbiežāk šis termins raksturo cilvēkus, kas veido darbus tēlotājmākslas vai “augstās mākslas” kontekstā, piemēram, zīmēšana, gleznošana, tēlniecība, aktiermāksla, dejošana, rakstīšana, filmu veidošana, fotografēšana un mūzika, vai, plašākā kontekstā, tos, kas rada mākslas darbus atzītās vai atpazīstamās disciplīnās (ietverot lietišķo mākslu vai dekoratīvo mākslu – podnieks, zeltkalis vai stikla pūtējs).

B. Terminoloģija

Projektā “Mākslas pasažieri” visbiežāk tika minēti šādi termini. Precizējums labāk palīdzēs izprast brīvprātīgo mākslinieku mobilitātes shēmas īstenošanas procesu.

Projekta vadītājs: Persona, kas atbild par projekta koordinēšanu un īstenošanu partnerinstitūcijas vārdā. Viņa/viņas pienākumi ietver: sagatavošanās tikšanos un instruktāžas organizēšana, komunicēšanu ar vietējām organizācijām un plašsaziņas līdzekļiem, administratīvo vadību, uzņemšanai/sūtīšanai nepieciešamo līdzekļu un apstākļu plānošanu un organizēšanu, novērtēšanu un ziņošanu.

Projekta vadītāja asistents: Persona (vēlams ar māksliniecisku ievirzi) atbildīga par: mākslinieku atlasīšanu, sagatavošanu un atbalstīšanu, uzņemšanas aktivitāšu sastādīšanu, īstenošanu, uzraudzību, dokumentāciju un novērtēšanu.

Brīvprātīgais mākslinieks: Mākslinieks, kurš atlasīts dalībai projekta aktivitātēs, lai nodrošinātu mākslinieciskas nodarbības pēc brīvprātības principa tās partnervalsts kopienā, kura atbildīga par viņa uzņemšanu.

Uzņemošā/nosūtītāja organizācija: Katra no četrām projekta “Mākslas pasažieri” partnerinstitūcijām īsteno mākslinieku uzņemšanas/sūtīšanas aktivitātes Projekta vadītāja un Projekta vadītāja asistenta uzraudzībā.

Pamatorganizācijas: Brīvprātīgā mākslinieka piedāvātās mākslas apmācības saņēmēji. Parasti tās ir vietējo kopienu spontāni radītas organizācijas, atbalstot vietējā nozīmīguma/svarīguma cēloņus. Bet tās ir arī tāda veida iestādes, kā skolas, cietumi u.c.

Mobilitātes aktivitāte: Mākslinieku grupu apmaiņa starp partnervalstīm projekta izmēģinājuma metodes ietvaros.

Brīvprātīgais pakalpojums: Brīvprātīgā mākslinieka piedāvātie mākslu veicinošie semināri 7-10 dienu garumā partnervalstī, kas atbildīga par viņa uzņemšanu.

Sūtīšanas/uzņemšanas programma: Ikdienas aktivitāšu programma, kura sagatavota brīvprātīgajiem māksliniekiem. Tajā ietvertas apmācības, iepazīšanās ar uzņēmējvalsts sociālkulturālajām iezīmēm, brīvais laiks un izklaide.

Publisks godināšanas pasākums: Pasākums, kurš tiek organizēts uzņemšanas programmas beigās, lai izteiktu atzinību par brīvprātīgo mākslinieku pakalpojumiem.

Novērtēšana: Darbība, kuras mērķis ir saprast un izvērtēt, cik lielā mērā brīvprātīgo mākslinieku pakalpojumi ir sasnieguši savu mērķi. Visiem dalībniekiem jābūt iesaistītiem nepilnību konstatēšanā un labošanā, tādējādi padarot līdzīgi organizētas aktivitātes nākotnē efektīvākas. Šim nolūkam izmanto anketas, kuras var lejupielādēt “Mākslas pasažieru” vietnē internetā.

Izplatīšana: Pasākumu kopums, kuru mērķis ir padarīt projektu “Mākslas pasažieri” plaši pazīstamu un nodrošināt tā realizējamību.

Veicināšanas semināri: Divas aktivitātes, kuras popularizē projekta rezultātus jauno mākslinieku un vietējo pašvaldību kultūras sektoru vidū, ar mērķi iesaistīt tos un veikt līdzīgas darbības nākotnē.

Turpmākās darbības apspriešanas sanāksme: Galvenais pasākums, kuru organizē saistībā ar projekta izplatīšanu Eiropas līmenī. Tas ir tikšanās forums projekta brīvprātīgajiem māksliniekiem un vairāku ES dalībvalstu pilsētu domju locekļiem, kas atbildīgi par kultūru.

Projekta “Mākslas pasažieri” norises gaita

Ideja

Sadarbības veidošana

Tikšanās ar partneriem

5 mākslinieku atlase valsts līmenī

Mākslinieku un sūtīšanas un uzņemšanas programmas sagatavošana

Mākslinieku brīvprātīgo pakalpojumu īstenošana

Mākslinieku, vadītāju, partneru novērtēšana un partneru tikšanās

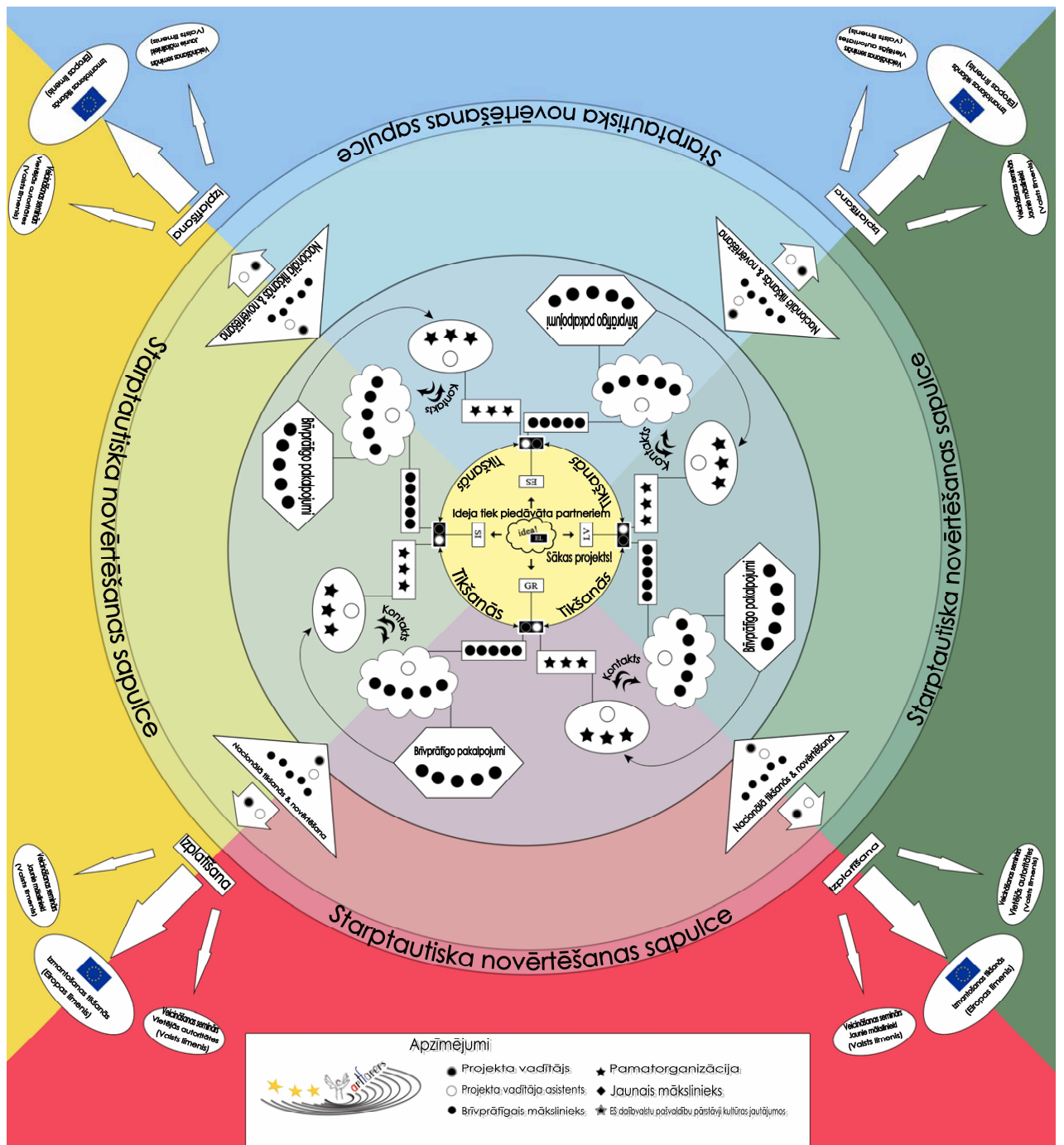

Izplatīšana partnervalstīs

Turpmākās darbības apspriešanas sanāksme Eiropas līmenī

Projekta "Mākslas pasažieri" diagramma

“Mākslas pasažieri” ieteikumi

Šis ieteikumu saraksts tika sastādīts pēc mākslinieku brīvprātīgi sniegto pakalpojumu aktivitāšu, projekta “Mākslas pasažieri” pirmā gada laikā, izvērtēšanas. Ieteikumi var kalpot kā vadlīnijas, lai nodrošinātu, ka līdzīgas uzbūves projekts nākotnē būs veiksmīgs un nozīmīgs gan partnerorganizācijām, gan brīvprātīgajiem un vietējai sabiedrībai.

- Projekta galveno mērķu skaidra definēšana (iekļaujot brīvprātīgo mākslinieku sociālo un personīgo attīstību, projekta piedāvātās mācīšanās iespējas).
- Rūpīgi izstrādāti projekta īstenošanas kursa/aktivitāšu pamatprincipi (iekļaujot brīvprātīgo aktīvu līdzdalību projektā, brīvprātīgo pakalpojumu sniegšanas periodu un brīvprātīgo uzdevumus).
- Dzīvotspējīgas sadarbības nodibināšana, partneru skaita un ģeogrāfiskā izkārtojuma līdzsvara sasniegšana.
- Partneru un maksimāli liela, projektā iesaistīto personu, skaita aktīvas iesaistīšanās nodrošināšana.
- Uzdevumu proporcionālas sadales nodrošināšana starp partneriem.
- Noteikumu pieņemšana, lai iesaistītu cilvēkus ar ierobežotām iespējām un speciālas grupas (ieslodzītie, pensionāri, u.c.).
- Skaidru noteikumu pieņemšana atlasei un apstiprināšanai (no projekta vadītāja, vadītāja vietnieka, pārējo brīvprātīgo dalībnieku utt. puses). Māksliniekiem vajadzētu pārstāvēt vairākas mākslas jomas, lai nodrošinātu aktīvāku sabiedrības dalību.
- Komandas veidošanas aktivitāšu organizēšana starp brīvprātīgajiem māksliniekiem. Ja viņiem nav pedagoģiskās pieredzes, jānoorganizē semināri par izglītības metodēm.
- Katras uzņemšanas/sūtīšanas darbības stratēģijas definēšana, lai optimāli sagatavotu brīvprātīgos māksliniekus un sabiedrību/mērķgrupu (nepieciešamo līdzekļu un apstākļu plānošana un organizēšana, valodas jautājumi, informēšana, uzraudzība, utt.).
- Uzņemšanas programmas īstenošanas datumu rūpīga izvēle (izvērtēt, vai tuvākajā laikā plānoti kādi vietējā mēroga festivāli) un vietējo mākslinieku jebkāda veida piedalīšanās nodrošināšana.
- Lietotājam draudzīga novērtēšanas struktūra ar pareiziem vērtēšanas kritērijiem un labvēlīgi ietekmējošu darbību noteikumiem.
- Publikāciju, izplatīšanas un izmantošanas stratēģiju definēšana (ieteicams, dažādos līmeņos), lai nodrošinātu projekta atpazīstamību tā īstenošanas laikā, pirms un pēc tā noslēgšanās. Iekļaujiet noteikumus par regulāriem ziņojumiem plašsaziņas līdzekļos.
- Pasākuma organizēšana (ar diplomu un piemiņas velšu pasniegšanu), lai godinātu un pateiktos brīvprātīgajiem māksliniekiem vietējās sabiedrības, autoritāšu, plašsaziņas līdzekļu u.c. klātbūtnē.
- Turpmāko pasākumu nodrošināšana.

Papildus informāciju var atrast projekta “Mākslas pasažieri” mājaslapā:

www.ecose.org/artfarers